

Oponentský posudok

vymenúvacieho konania

doc. PaedDr. Dany Kollárovej, PhD.,

za profesorku v odbore habilitačného a inauguračného konania

Pedagogika

Predložený oponentský posudok bol vypracovaný na základe menovania autorky posudku za oponentku vymenúvacieho inauguračného konania dekanom PF UKF v Nitre, doc. PaedDr. Gáborom Pintesom, PhD., zo dňa 14.10.2025.

V úvode môjho posudku sa mi žiada uviesť, že inaugurantku poznám už od jej študentských rokov na Katedre pedagogiky našej Pedagogickej fakulty UKF a mimoriadne ma teší, že som mohla sledovať jej postupný záujem o rozširovanie si poznania a podiel na vedeckom výskume, ktorý už ako študentka preukázala úspešným umiestnením sa na študentskej vedecko-výskumnej činnosti a to na národnej, ale aj medzinárodnej úrovni. Od prvých krokov v pedagogickej vede sa tak vypracovala na odborníčku, ktorá svojou prácou preukázala veľkú službu v prospech rozvoja spoločenského poznania, pedagogickej vedy a praxe.

Východiskom vypracovania posudku k inauguračnému konaniu *doc. PaedDr. Dany Kollárovej, PhD.*, boli písomné materiály ako pracovný životopis uchádzačky, prehľad a charakteristika pedagogickej činnosti a výsledkov dosiahnutých vo vedecko-pedagogickej činnosti, vedecká škola uchádzačky, súpis a charakteristika publikačnej činnosti a súpis ohlasov na publikačnú činnosť (včítane osobitného zreteľa k odboru inauguračného konania Učiteľstvo a pedagogické vedy), prehľad riešených a vyriešených vedecko-výskumných projektov, ako i prehľad ďalších vedeckých a odborných aktivít uchádzačky (vyžiadané prednášky, expertíza a posudzovateľská činnosť, členstvá vo vedeckých a profesijných komisiách, radách a organizáciách, prehľad spolupráce s pedagogickou praxou a súpis zahraničných študijných pobytov a stáží). *Celý predložený materiál je mimoriadne precízne spracovaný a preukazuje, že uchádzačka nielen splňa, ale aj prekračuje všetky požiadavky kladené na vymenúvacie konanie.*

Na základe nielen preštudovania uvedených podkladových materiálov, ale aj na základe predchádzajúceho poznania odborného zamerania inaugurantky a v zmysle stanovených požiadaviek na komplexné posudzovanie uchádzača o vedecko-pedagogický titul profesora, v posudku sú hodnotené predovšetkým nasledovné oblasti odbornej činnosti:

- *Pedagogická činnosť, včítane podielu na rozvoji doktorandského štúdia a vedenia študentov v treťom stupni vysokoškolského vzdelávania*
- *Vedecko-výskumná práca, prezentácia jej výsledkov v publikačnej činnosti a odborné ohlasy pedagogickej verejnosti na zverejnené publikácie.*
- *Ďalšie domáce a zahraničné odborné aktivity a ocenenie profesijných kompetencií.*
- *Celkový prínos pedagogickej a odbornej činnosti pre rozvoj pedagogickej vedy a praxe a anticipovaný budúci profesijný vývoj inaugurančky.*

Pedagogická činnosť

Doc. PaedDr. Dana Kollárová, PhD., do začiatku inauguračného konania preukázala bohatú pedagogickú činnosť a skúsenosti, ktoré získala počas svojho takmer 40-ročného pôsobenia ako učiteľka materskej a základnej školy, ako i ZUŠ a na pozíciách vysokoškolskej učiteľky PF TU v Trnave a UKF v Nitre, kde pracuje od roku 2008. Počas celého doterajšieho pedagogického pôsobenia ostala v oblasti vyštudovaného odboru na Strednej pedagogickej škole (učiteľstvo pre materské školy so špecializáciou na hudobnú výchovu) a na Vysokej škole pedagogickej v Nitre Učiteľstvo pre 1.stupeň ZŠ. Ďalšie vzdelanie získala absolvovaním kvalifikačných skúšok a absolvovaním mnohých kurzov v bývalom MPC aj v Bratislave. Potvrdením jej odbornosti bolo získanie titulu PaedDr na PF TU v Trnave (2004), úspešné ukončenie doktorandského štúdia v študijnom programe Pedagogika na PF UK v Bratislave (2010) a habilitačného konania na PF UKF v Nitre v roku 2014.

Ukazuje sa, že už výber vyštudovaného odboru a v jeho rámci špecializovanie sa na hudobnú a dramatickú výchovu ovplyvnilo i pedagogickú dráhu inaugurančky a jej vedecko-výskumné zameranie. Od začiatku pôsobenia v pozícii vysokoškolskej učiteľky (najskôr ako odborná asistentka, od roku 2014 ako docentka v odbore Pedagogika) svojim odborným zameraním prispievala nielen k rozvoju pedagogickej vedy – najmä so zameraním na predškolskú pedagogiku a pedagogiku primárneho vzdelávania, ale zanechala výraznú stopu v príprave budúcich učiteľov, vychovávateľov, špeciálnych pedagógov, študentov doktorandského štúdia, učiteľov v rôznych formách celoživotného vzdelávania, či v oblasti mimoškolskej a záujmovej činnosti detí a mládeže a to na celoslovenskej, i medzinárodnej úrovni.

Erudícia a záujem inaugurančky o kvalitnú prípravu učiteľov pre rôzne stupne vzdelávania je evidentný v rozšírení portólia existujúcich vyučovacích predmetov a v zavedení 14 nových predmetov do bakalárskych študijných programov (Pedagogika a vychovávateľstvo, Predškolská a elementárna pedagogika), magisterských (Učiteľstvo pre primárne vzdelávanie, Učiteľstvo pre primárne a predprimárne vzdelávanie, Pedagogika a vychovávateľstvo) a doktorandských študijných programov (Predškolská a elementárna pedagogika, Pedagogika, Pedagogika hudobného a hudobno-dramatického umenia) a v zodpovednosti za kvalitu týchto predmetov. Zavedenie nových predmetov do študijných plánov na jednej strane predstavuje záujem inaugurančky sprostredkovať študentom nové teoretické poznanie a empirické zistenia, ktoré boli výsledkom jej bohatej výskumnej činnosti, na strane druhej je odrazom záujmu inaugurančky o skvalitňovanie obsahu vzdelávania v učiteľských a neučiteľských programoch štúdia.

Okrem toho, *pre potreby budúcich učiteľov či ďalších odborníkov v oblasti pedagogiky a pomáhajúcich profesií, napísala, alebo bola spoluautorkou monografií, učebníc, učebných textov, ďalších odborných publikácií a metodických materiálov* (napr. *Kniha ako hra – výchova detského čitateľa tvorivou dramatikou*, 2013, *Presahy tvorivej dramatiky do lesnej pedagogiky*, 2020, *Vybrané kapitoly z didaktiky prvouky*, 2022, *Tvorivá dramatika pre stredné školy*, 2002 a 2017, *Voľný čas a výchova mimo vyučovania*, 2018 a i., celkove 12). Pridanou hodnotou týchto publikácií je fakt, že sú odporúčanou študijnou literatúrou vo viacerých študijných programoch nielen na UKF v Nitre, ale aj na iných VŠ a na školách stredných. Okrem toho, *k odbornej činnosti inaugurantky patrí aj posudzovanie mnohých učebníc, monografií a recenzná činnosť pre časopisecké alebo zborníkové štúdie, ktoré sú využívané ako študijný materiál (opäť na domácej pôde i v zahraničí).*

Od začiatku svojho pedagogického pôsobenia doc. PaedDr. Dana Kollárová, PhD., prejavovala *záujem o zaangažovanie študentov do riešenia existujúcich problémov školy prostredníctvom aktuálnych tém záverečných prác (bakalárskych, diplomových a dizertačných), alebo do prác v ŠVOUČ* (napr. témy ako *Inovatívne programy podporujúce výchovu detského čitateľa, Detská literatúra so zameraním na jazykové cvičenia a jej možnosti využitia na 1. st. ZŠ, Prosociálny literárny vzor v čítankách pre 1. st. ZŠ, Podiel umelecko-výchovných aktivít pri rozvíjaní osobnostno-sociálnych kvalít žiaka mladšieho školského veku, Aktivizujúce metódy pri nadobúdaní elementárnej gramotnosti, Metóda tvorivej dramatiky ako prostriedok výchovy k ľudským právam, Uplatnenie prvkov tvorivej dramatiky vo vyučovaní na 1.stupni ZŠ, Detský časopis ako prostriedok stimulujúci rozvoj jazykovej gramotnosti detí predškolského veku, Zážitkový pedagogický prístup vo vyučovaní elementárnych reálií v 1.roč. ZŠ, Práca s literárnym textom ako súčasť lesnej pedagogiky, Fenomén prírody v literatúre pre deti predškolského veku, Motív lesa v detskej literatúre ako prostriedok k stimulácii pregramotnosti, Metóda tvorivej dramatiky v záujmovej činnosti ŠKD, Profesionálna pripravenosť učiteľov na 1.st. ZŠ a i.). Celkove to bolo 116 diplomových a 107 bakalárskych prác, v nich dominovali oblasti elementárnej a literárnej gramotnosti, jej teórie a metodiky, podobne sa práce týkali oblasti elementárnych reálií a prírodovedného poznávania, lesnej pedagogiky, záujmového a esteticko-výchovného formovania dieťaťa/žiaka a aplikácie tvorivej dramatiky v edukačnom procese. Inauguranta bola tiež posudzovateľkou/oponentkou záverečných prác, kde, ako poznám jej prácu, vypracované posudky odrážali jej odbornú erudovanosť, zároveň však aj pedagogický takt a záujem o motivovanie absolventov do ďalšieho štúdia a sebazdokonaľovania sa. Pôsobila aj ako členka prijímacích komisií pre relevantné študijné programy a predsedníčka/členka komisií pre štátne záverečné skúšky.*

Osobitný význam má angažovanosť inaugurantky v doktorandskom štúdiu, kde celkove úspešne viedla 5 dizertačných prác so zameraním na už uvedené oblasti. Výsledky dizertačných výskumných projektov boli publikované a zaznamenali početné domáce a zahraničné ohlasy (včítane citácií v databázovaných časopisoch). Žiada sa zdôrazniť, že doktorandky inaugurantky našli uplatnenie a ďalej rozvíjajú pedagogické poznanie a výskum ako vysokoškolské učiteľky na domácich vysokých školách i v zahraničí. Inauguranta pôsobila nielen ako školiteľka, ale bola oponentkou a členkou komisií pre obhajoby dizertačných prác a pre dizertačné skúšky na fakultách UKF, ale aj na iných vysokých školách na Slovensku a v Čechách.

Iný rozmer hodnotenia pedagogickej činnosti predstavuje angažovanosť doc. PaedDr. Dany Kollárovej, PhD. nielen v skvalitňovaní obsahovej stránky vyučovania na vysokej škole, ale aj jej podiel pri zabezpečovaní kvality uplatňovania medzinárodného systému ECTS do vysokoškolského štúdia, aplikácii ďalších kritérií podľa medzinárodných štandardov, úpravy vysokoškolskej dokumentácie v tomto smere, riadenie kvality vysokoškolského systému vzdelávania, identifikovanie jeho bariér a podobne. Ako zodpovednej garantke študijných programov, v ktorých inaugurančka pôsobí, mi nedá nespomenúť i výsledky hodnotenia jej pedagogickej činnosti samotnými študentmi (prostredníctvom evaluačného dotazníka KPg). V tomto hodnotení, vo všetkých jeho dimenziách, získala pani doc. PaedDr. Dana Kollárová, PhD. výsledky, ktoré ju zaradili medzi pedagógov s najvyšším odborným i morálnym kreditom.

Vedecko-výskumná práca a prezentácia jej výsledkov v publikačnej činnosti

Ako to bolo už vyššie konštatované, vedecko-výskumná činnosť inaugurančky je sústredná na aktuálne pedagogické problémy, spojené so súčasným globálnym svetom, čo možno zhrnúť do nasledovných oblastí:

- *elementárna gramotnosť a detské čítateľstvo,*
- *elementárne reálie, prírodovedná gramotnosť, environmentálna výchova a lesná pedagogika,*
- *konceptia zážitkového učenia a tvorivej dramatiky,*
- *príprava budúcich učiteľov v predmetných oblastiach*

a to všetko s presahom na pedagogickú teóriu a prax.

Ústrednou témou vedeckého záujmu doc. PaedDr. D. Kollárovej, PhD. je bezpochyby konceptia dramatickej výchovy, resp. tvorivej dramatiky. Bez ohľadu na to, čo ju viedlo k rozpracovaniu jej teoretického a praktického aspektu je evidentné, že táto téma sa prelína minimálne poslednými 20 rokmi profesijným životom inaugurančky. Z toho, ako som mala možnosť poznať vysokoškolskú prácu pani docentky konštatujem, že tému tvorivej dramatiky vníma ako oblasť výchovy, metódu, ale zároveň významný výchovný prostriedok, cez ktorý sa dokázala ponoriť do moderne chápaného procesu:

- *utvárania počiatočnej gramotnosti dieťaťa v predprimárnom a primárnom vzdelávaní,*
- *získavania poznania v elementárnych reáliách,*
- *formovania prírodovednej gramotnosti a povedomia detí a žiakov o udržateľnosti sveta v ktorom žijú,*
- *nadobúdania senzibility, zmyslového vnímania, ale aj mäkkých zručností detí a žiakov,*
- *a vytvárania kompetencií budúcich učiteľov i učiteľov v praxi.*

V centre pozornosti sú pre ňu teda javy, ktorých poznávanie vyžaduje interdisciplinárny prístup, poznávanie zahraničných skúseností, tímovú vedeckú prácu spojenú s vnútornou potrebou prezentovať výsledky práce vo vedeckej komunite, ale aj pretransformovať ich pre širšiu pedagogickú a laickú verejnosť. Toto všetko sa vo vedecko-výskumnej činnosti inaugurančky potvrdilo.

Okrem toho chcem vyzdvihnúť jej schopnosť upriamovať pozornosť na nové a vidieť to, čo má zmysel skúmať a má šancu priniesť ďalšie poznanie. Vo vzťahu k študijným programom, v ktorých inaugurančka pôsobí, ide predovšetkým o hľadanie ciest a pedagogických prostriedkov na posilnenie jazykových a čítateľských zručností a kritického myslenia,

či zodpovednosti za prírodný environment a udržateľnosť sveta. V týchto oblastiach prejavila doc. PaedDr. D. Kollárová, PhD. vnútorný cit o prelínanie jednotlivých tém, ako je to evidentné vo viacerých publikáciách (už uvádzaná Kniha ako hra - výchova detského čitateľa tvorivou dramatikou, Presahy tvorivej dramatiky do lesnej pedagogiky, Prínos zavedenia dramatickej výchovy/tvorivej dramatiky do systému vzdelávania, Metóda tvorivej dramatiky a výchova detského čitateľa, Music and Drama Activities in Learning about the Forest and Its Impact on Communication with Younger Children of Primary School Age, Literárny text ako impulz k rozvíjaniu samostatného myslenia žiakov a jeho využitie v kontexte lesnej pedagogiky, Uplatňovanie princípov tvorivej dramatiky v sociálno-pedagogickom výcviku v pregraduálnej príprave učiteľov, ale aj Creative Drama in Support for Children with Learning Disorders).

Z výskumných a publikačných aktivít inaugurantky jasne vyznieva záujem o riešenie problémov znižujúcej sa úrovne čitateľstva súčasných žiakov, ako i obavy z budúcnosti v tomto smere. Vychádzajúc z uvedeného by som rada poznala názor pani doc. PaedDr. D. Kollárovej, PhD. na súčasné Šlabikáre. V minulosti predstavovali významný prostriedok k motivácii žiakov k čítaniu. Majú stále tento potenciál?

V kontexte dramatickej výchovy/tvorivej dramatiky by ma zaujímalo, ako autorka vysvetľuje jej interdisciplinaritu a ktoré vedecké disciplíny, či oblasti spoločenského poznania a praxe považuje za ťažiskové pri obohacovaní jej obsahu, metodiky, prípadne výskumu.

Výskumné aktivity inaugurantka realizovala predovšetkým v kontexte s riešením vedecko-výskumných projektov, v ktorých mala pozíciu zodpovednej riešiteľky alebo ako členka výskumných tímov (celkovo 7). Z nich najvýznamnejšími boli projekty ako projekt APVV: Lesná pedagogika a výchova k trvalo udržateľnému rozvoju v predprimárnej a primárnej edukácii 2019-2022, zodpovedná riešiteľka), projekt KEGA: Vlastivedné vzdelávanie v 3.ročníku ZŠ s dôrazom na špecifiká jednotlivých regiónov (2005-2008, zodpovedná riešiteľka), medzinárodný projekt Vyšehradského fondu: Media in Formal and Informal Education (členka tímu, 2013-2014) a ďalšie, ktorých výsledky publikovala.

Celkový obraz prezentácie vedecko-výskumnej práce inaugurantky je dokumentovaný 12 knižnými publikáciami (2 monografie, 3 vysokoškolské učebnice, 6 učebníc pre základné a stredné školy a 1 odborná publikácia), 26 štúdiami vo vedeckých časopisoch (z toho 7 evidovaných v databázach WOS a Scopus a 8 v zahraničí mimo databáz) a ďalšími 85 recenzovanými vedeckými a odbornými publikáciami doma i v zahraničí. Na tieto práce bolo zaznamenaných 122 ohlasov (16 v databázovaných zdrojoch).

Ďalšie domáce a zahraničné odborné aktivity a ocenenie profesijných kompetencií

Uznanie odborných schopností inaugurantky možno vnímať cez viaceré ocenenia získané na domácej, ale aj zahraničnej pôde a cez jej akceptáciu a činnosti v rôznych inštitúciách mimo vysokoškolského prostredia. Je to napr. v pozícii šéfredaktorky časopisu *Pedagogické rozhľady* (NIVaM), členky edičnej rady Národného inštitútu vzdelávania a mládeže, členky redakčnej rady časopisu *Predškolská výchova*, členky vedeckých výborov konferencií, pozvaných prednášok, garantky celoslovenskej prehliadky *Bábkuľienka*, predsedníčky a členky súťaží (napr. *Hviezdoslavov Kubín*), garantky vzdelávacích programov inovačného vzdelávania, konzultantky a lektorky pre pedagogických zamestnancov k výučbe materinského jazyka

Slovákov žijúcich v zahraničí, senior expertky v národnom programe Teachers (UNICEF, inovácia profesijných štandardov), ale aj cez jej *aktívnu činnosť pri príprave viacerých legislatívnych zmien v oblasti školstva.*

Vzhľadom na to, že sa významnou mierou podieľala na aktuálne prebiehajúcej reforme primárneho vzdelávania by som rada vedela, ako inaugurantka vníma potenciál využitia dramatickej výchovy predovšetkým v prvom a druhom cykle vzdelávania.

Celkový prínos pedagogickej a odbornej činnosti pre rozvoj pedagogickej vedy a praxe a anticipovaný budúci profesijný vývoj inaugurantky.

Vyššie uvedené je potvrdením, že inaugurantka od vstupu do vysokoškolského prostredia ako vysokoškolská učiteľka *kontinuálne prispieva k rozvoju a kvalite študijných programov, v ktorých je zainteresovaná, hľadá ich obohatenie a inováciu z hľadiska teórie, metodiky a prepojenia s reálnou pedagogickou praxou.* Svoje vedomosti, skúsenosti a bezpochyby aj osobnostné kvality a komunikačné zručnosti využíva pri tvorbe akreditačných spisov už uvedených študijných programov a pri ich priebežnom hodnotení, v práci v Programovej komisii zabezpečujúcej kvalitu vzdelávania (ŠP Predškolská a elementárna pedagogika).

Svoje schopnosti inaugurantka pretavila aj do *širšej edukačnej a osvetovej činnosti* (mimo stanoveného pedagogického úväzku), ktoré dotvárajú jej profil a rozširujú poznanie a skúsenosti študentov i kolegov na pracovisku (súťaže Komenský a my, Les ukrytý v knihe, workshopy pri Dňoch otvorených dverí, spolupráca s Národným lesníckym centrom a pod.).

Pani doc. PaedDr. D. Kollárová, PhD. počas jej doterajšieho pôsobenia vo vysokoškolskom prostredí preukázala záujem a schopnosti pre medzinárodnú spoluprácu a vo viacerých smeroch podporovala internacionalizáciu UKF v Nitre. Bola aktívnou účastníčkou viacerých medzinárodných konferencií v zahraničí, posudzovateľkou zahraničných odborných a kvalifikačných prác, členkou odborných komisií. Absolvovala tiež viacero zahraničných mobilit ako učiteľka, či mobilit so študentmi.

Záver

Pani doc. PaedDr. Dana Kollárová, PhD. *je zreteľne ukotvená vo vedecko-výskumnej činnosti v oblasti predprimárneho a primárneho vzdelávania a vzdelávania učiteľov so špecifickým zameraním na tvorivú dramatikú a zážitkové učenie, nadobúdanie elementárnej gramotnosti, literárnu gramotnosť a čitateľstvo, elementárne reálie, prírodovednú gramotnosť a lesnú pedagogiku a permanentne sa podieľa na riešení vedecko-výskumných a edukačných projektov.*

U inaugurantky je evidentný nielen záujem o rozvoj vedy a vedeckého skúmania a transformovaní vedeckého poznania do pedagogickej činnosti, *ale preukazuje aj zaangažovanosť v rozvoji vlastného pracoviska ako členka odborných komisií a predsedníčka Akademického senátu PF UKF. Vo všetkých jej zverených úlohách a pozíciách prejavuje mimoriadnu pracovitosť, zodpovednosť, schopnosti viesť a motivovať ľudí, zmysel pre tímovú prácu (aj v medzinárodnom priestore) a rovnako ďalšie pozitívne charakterové vlastnosti.*

Vzhľadom na to, že inaugurantku pani doc. PaedDr. D. Kollárovú, PhD. dlhé roky poznám, som si istá, že jej titul profesorky v odbore Pedagogika právom patrí. Erudícia a pracovný entuziazmus inaugurantky sú predpokladom jej ďalšieho odborného rastu, záujmu o skvalitňovanie pedagogického procesu, podpory profesijného rastu učiteľov v praxi, jej pracovného kolektívu a vysokoškolských študentov ako i rozvoja medzinárodnej spolupráce. Zároveň vyjadrujem presvedčenie, že v týchto intenciách bude pracovať a spolupracovať s inými i naďalej.

.....
Prof. PhDr. Viera Kurincová, CSc.
Oponentka inauguračného konania

V Nitre, 10. 1. 2026